

Turinys

VADOVĖLIO AUTORIAI ix

SANTRUMPOS xiii

1 DALIS

1. BENDROJI PEDIATRIJA 1

- 1.1. Darbo su vaikais ir jų tėvais etika bei psichologiniai savitumai (V. Grigaliūnienė) 1
  - 1.1.1. Gero kontakto su vaiku principai 1
  - 1.1.2. Darbo su vaikų tėvais psichologiniai savitumai 2
  - 1.1.3. Gydytojų darbo etika su vaikais 3
- 1.2. Socialinės pagalbos savitumai vaikų sveikatos priežiūroje (A. Balčiūnienė) 4
- 1.3. Kūdikio ir mažo vaiko normali psichomotorinė raida ir jos vertinimas (E. Tamulevičienė) 7
- 1.4. Fizinis vaikų vystymasis (E. Tamulevičienė) 10
- 1.5. Smurtas prieš vaikus (D. Klimavičius) 18
- 1.6. Rachitas (R. Rokaitė) 21
- 1.7. Hipokalceminiai traukuliai (R. Rokaitė) 24
- 1.8. Lietuvos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorius ir papildomai rekomenduojami skiepai (M. Marengolcienė) 25
- 1.9. Vaiko akių raida bei dažniausiai pasitaikantys regos sutrikimai (A. Gelžinis) 29
- 1.10. Mergaičių išorinių lyties organų ir makšties normos variantai bei patologija (I. Basevičienė) 34
- 1.11. Disfunkciniai kraujavimai (I. Basevičienė) 39
- 1.12. Vaikų ligų laboratorinė medicina (D. Urbonienė, A. Vitkauskienė) 42
- 1.13. Probleminių socialinių grupių (pabėgėlių, emigrantų) vaikų ir paauglių psichikos sutrikimai (B. Burba) 46

2. SUNKIAI SERGANTIS VAIKAS. VAIKO GAIVINIMAS 50

- 2.1. Vaiko būklės įvertinimas (V. Gurskis, R. Kėvalas) 50
- 2.2. Ligonių skirstymo principai vaikų skubios pagalbos skyriuje (V. Gurskis) 52
  - 2.2.1. Mančesterio sistema (MTS) 53
  - 2.2.2. Skubumo indekso įvertinimo sistema (ESI) 54
  - 2.2.3. Pediatrinė Kanados skirstymo skalė (paedCTAS) 55
  - 2.2.4. Australijos–Azijos pacientų skirstymo skalė (ATS) 57
  - 2.2.5. ETAT sistema (angl. *Emergency Triage Assessment and Treatment*) 57
- 2.3. Pradinis vaiko gaivinimas (A. Dagys) 58
- 2.4. Specialusis vaiko gaivinimas (T. Kondratas) 60
- 2.5. Skausmo įvertinimas (R. Kėvalas) 76
- 2.6. Sedacija ir skausmo malšinimas (R. Kėvalas) 79
- 2.7. Kūdikių ir mažų vaikų karščiavimas (R. Kėvalas) 81
- 2.8. Ūminis kvėpavimo nepakankamumas (R. Kėvalas) 86

- 2.9. Šokas: rūšys ir pagalbos savitumai (V. Gurskis) 91
- 2.10. Ūminės neurologinės būklės: koma, sutrikusi sąmonė (D. Grinkevičiūtė) 94
- 2.11. Karštiniai (febriliniai) traukuliai (R. Kėvalas) 101
- 2.12. Epilepsinė būklė (M. Endzinienė) 104
- 2.13. Pediatrinė trauma (D. Grinkevičiūtė) 107
- 2.14. Diabetinė ketoacidozė (R. Liutkevičiūtė) 115
- 2.15. Homeostazės savitumai vaikų amžiuje. Fiziologinis skysčių ir elektrolitų poreikis (D. Grinkevičiūtė) 120
  - 2.15.1. Vandens ir elektrolitų pusiausvyros sutrikimai (izotoninė, hipotoninė, hipertotoninė dehidracija) 120
  - 2.15.2. Šarmų ir rūgščių pusiausvyros sutrikimai 124
- 2.16. Sepsis (R. Kėvalas) 126
- 2.17. Bendrieji pagalbos principai apsinuodijus vaikui (D. Grinkevičiūtė) 134
- 2.18. Skendimas (R. Liutkevičiūtė) 144
- 2.19. Sukrėsto kūdikio sindromas (R. Kėvalas) 149

3. NAUJAGIMIŲ LIGOS 152

- 3.1. Sveikas naujagimis (E. Markūnienė, L. Antanavičiūtė, V. Šulnienė) 152
- 3.2. Ultragarinė diagnostika naujagimystės laikotarpiu (A. Kudrevičienė, R. Stankevičienė) 161
- 3.3. Sergančio naujagimio slauga (N. Skorobogatova, J. Starik, J. Ribelienė) 163
- 3.4. Naujagimių sepsis (R. Tamelienė, I. Aldakauskienė, A. Mačiulevičius) 166
- 3.5. Gimdymo traumos (J. Buinauskienė, K. Štuikienė) 169
- 3.6. Nebakterinės naujagimių infekcijos (R. Jakušienė, R. Brinkis) 173
- 3.7. Neišnešiotas naujagimis (A. Juškevičienė, A. Pužas, R. Tamelienė) 180
- 3.8. Neišnešiotų ir sunkiai sirgusių naujagimių vystymosi stebėseną (A. Jakušienė, R. Jasinauskas) 185
- 3.9. Hipoksija ir asfiksija gimstant (A. Kudrevičienė, J. Buinauskienė, Z. Petruškevičienė) 186
- 3.10. Hemoraginė naujagimių liga (R. Kregždienė, V. Kumžienė) 188
- 3.11. Naujagimių hemolizinė liga (D. Stonienė) 189
- 3.12. Naujagimių anemija (D. Stonienė) 191
- 3.13. Per maži ir per dideli pagal gestacijos amžių naujagimiai (J. Buinauskienė, V. Jakaitytė Stočkuvienė) 193
- 3.14. Relaktacija. Pieno bankas (E. Markūnienė, V. Ivanauskienė) 195
- 3.15. Kvėpavimo sutrikimo sindromas (A. Pužas) 198
- 3.16. Pradinis naujagimio gaivinimas (A. Kudrevičienė) 201

4. MAITINIMAS 204

- 4.1. Motinos pieno gamybos fiziologija bei sąlygos, lemiančios laktacijos intensyvumą (J. Kudzytė) 204
- 4.2. Motinos pieno reikšmė kūdikiui. Žindymo privalumai motinai (J. Kudzytė) 205

4.3.	Motinos pieno ir karvės pieno sandaros palyginimas (<i>J. Kudzytė</i>).....	205
4.4.	Natūralus maitinimas. Papildomi produktai, jų davimo terminai ir pagrįstumas (<i>J. Kudzytė</i>)	209
4.5.	Dirbtinis ir mišrus kūdikių maitinimas. Neadaptuoti, adaptuoti, specialios paskirties pieno mišiniai (<i>J. Kudzytė</i>)	213
4.6.	Bendrieji vaikų mitybos principai (<i>R. Rokaitė</i>).....	214
4.6.1.	Mažų ir ikimokyklinio amžiaus vaikų mityba.....	216
4.6.2.	Mokyklinio amžiaus vaikų mityba.....	217
4.6.3.	Paauglių mityba	218
4.7.	Vaikų mitybos sutrikimai (<i>R. Rokaitė</i>).....	220
4.7.1.	Nutukimas (alimentarinis)	220
4.7.2.	Per mažas kūno svorio didėjimas.....	225
5.	ALERGINĖS LIGOS IR IMUNOLOGIJA	233
5.1.	Anafilaksija (<i>J. Kudzytė</i>).....	233
5.2.	Alergija maistui (<i>J. Kudzytė</i>).....	238
5.3.	Vaistų sukeltos padidėjusio jautrumo reakcijos (<i>V. Bubnaitienė</i>).....	242
5.4.	Atopinis dermatitas (<i>J. Kudzytė</i>)	249
5.5.	Alerginis rinitas (<i>J. Kudzytė</i>)	255
5.6.	Dilgėlinė (<i>J. Kudzytė</i>).....	262
5.7.	Stivenso-Džonsono sindromas ir toksinė epidermio nekrolizė (Lajelio sindromas) (<i>V. Bubnaitienė</i>).....	265
5.8.	Astma (<i>J. Kudzytė, L. Vaidelienė</i>).....	272
5.9.	Pirminiai imunodeficitai (<i>J. Kudzytė</i>)	282
2 DALIS		
6.	KVĖPAVIMO SISTEMOS LIGOS.....	289
6.1.	Kūdikių ir mažų vaikų kvėpavimo organų anatomiciniai – fiziologiniai savitumai (<i>L. Vaidelienė</i>)	289
6.2.	Įgimti kvėpavimo takų ir plaučių sklaidos defektai (<i>V. Misevičienė</i>).....	291
6.3.	Staigios kūdikių mirties sindromas (<i>V. Bubnaitienė</i>)	295
6.4.	Ūminis nosiaryklės uždegimas (ūminis nazofaringitas, peršalimas) (<i>L. Vaidelienė, I. Minkevičienė</i>)	300
6.5.	Ūminis migdolų (tonzilių) uždegimas (ūminis faringotonzilitas) (<i>L. Vaidelienė, I. Minkevičienė</i>).....	302
6.6.	Ūminis ryklės migdolų (adenoidų) uždegimas (adenoiditas). Ryklės limfinio audinio hipertrofija (<i>L. Vaidelienė, I. Minkevičienė</i>).....	305
6.7.	Ūminis rinosinusitas (<i>L. Vaidelienė, I. Minkevičienė</i>)	307
6.8.	Ūminis vidurinėsios ausies uždegimas (<i>L. Vaidelienė, I. Minkevičienė</i>).....	309
6.9.	Ūminis gerklų uždegimas (stenozinis laringitas, virusinis krupas, laringotracheobronchitas) (<i>L. Vaidelienė, I. Minkevičienė</i>).....	310
6.10.	Bakterinis tracheitas (<i>V. Misevičienė</i>).....	314
6.11.	Ūminis bronchitas (<i>L. Vaidelienė, V. Minkevičienė</i>)	314
6.12.	Ūminis bronchiolitas (<i>V. Misevičienė</i>).....	317
6.13.	Bendruomenėje įgyta vaikų pneumonija (<i>V. Misevičienė</i>)	320
6.14.	Dažnai kvėpavimo takų infekcijomis sergantis vaikas (<i>L. Vaidelienė</i>)	326
6.15.	Švokščiantis vaikas (<i>J. Kudzytė</i>)	330
6.16.	Kosintis vaikas (<i>J. Kudzytė</i>).....	333
6.17.	Vaikų cistinė fibrozė (<i>V. Misevičienė</i>)	337
6.18.	Vaikų plautinė hipertenzija (<i>J. Kudzytė</i>)	342
6.19.	Plaučių edema (<i>R. Kėvalas</i>).....	345
6.20.	Lėtinis kvėpavimo nepakankamumas (<i>V. Misevičienė, R. Kėvalas</i>).....	347
6.21.	Ilgalaikės sveikatos priežiūros principai sergant lėtinėmis kvėpavimo takų ligomis (<i>V. Misevičienė</i>).....	350
7.	ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ SISTEMOS BEI REUMATINĖS LIGOS	352
7.1.	Vaisiaus ir naujagimio kraujotaka (<i>N. D. Bakšienė</i>)	352
7.2.	Širdies ir kraujagyslių sistemos klinikinis tyrimas (<i>N. D. Bakšienė</i>).....	352
7.3.	Širdies ir kraujagyslių sistemos instrumentinis tyrimas (<i>M. Žebienė, R. Šileikienė, N. D. Bakšienė</i>).....	354
7.4.	Dažniausios įgimtos širdies ydos (<i>R. Šileikienė</i>)	357
7.4.1.	Prieširdžių pertvaros defektas (PPD)	357
7.4.2.	Skilvelių pertvaros defektas.....	358
7.4.3.	Atviras arterinis latakas (AAL).....	359
7.4.4.	Aortos koarktacija	361
7.4.5.	Aortos stenozė.....	362
7.4.6.	Plaučių arterijos stenozė.....	363
7.4.7.	Falo tetradą.....	364
7.4.8.	Stambiųjų kraujagyslių transpozicija.....	365
7.5.	Infekcinis endokarditas (<i>J. Kasparavičienė</i>).....	366
7.6.	Ūminis miokarditas (<i>R. Šileikienė</i>)	369
7.7.	Kardiomiopatijos (<i>R. Šileikienė</i>).....	371
7.7.1.	Dilatacinė kardiomiopatija	372
7.7.2.	Hipertrofinė kardiomiopatija.....	372
7.7.3.	Restrikcinė kardiomiopatija.....	374
7.7.4.	Retos neklasifikuojamos kardiomiopatijos	374
7.8.	Pirminė arterinė hipertenzija (<i>A. Ziutlienė</i>)	375
7.9.	Širdies veiklos nepakankamumas (<i>N. D. Bakšienė</i>).....	378
7.10.	Vaikų aritmijų priežastys ir mechanizmai (<i>N. D. Bakšienė</i>)	380
7.10.1.	Ekstrasistolija (<i>R. Šileikienė</i>)	381
7.10.2.	Prieširdžių tachiaritmijos (<i>N. D. Bakšienė</i>).....	383
7.10.3.	Supraventrikulinė tachikardija (<i>N. D. Bakšienė</i>)	384
7.10.4.	Skilvelių tachikardija (<i>N. D. Bakšienė</i>).....	386
7.10.5.	Atrioventrikulinė blokada (<i>N. D. Bakšienė</i>).....	387
7.11.	Ūminis reumatas (reumatinė karštinė) (<i>N. D. Bakšienė</i>).....	389
7.12.	Krūtinės skausmas (<i>M. Žebienė</i>).....	390
7.13.	Vaikų sinkopė (<i>N. D. Bakšienė</i>).....	394
7.14.	Vaiko, turinčio reumatinį simptomų, tyrimas (<i>N. D. Bakšienė</i>).....	394
7.15.	Reaktyvusis artritas (<i>N. D. Bakšienė</i>)	397
7.16.	Jaunatvinis idiopatinis artritas (<i>N. D. Bakšienė</i>)	397
7.17.	Sisteminės jungiamojo audinio ligos: vaikų sisteminės raudonosios vilkligės, dermatomiozito, sklerodermos savitumai (<i>R. Šileikienė, N. D. Bakšienė, M. Žebienė</i>).....	400
7.17.1.	Sisteminė raudonoji vilkligė (<i>M. Žebienė</i>)	401
7.17.2.	Jaunatvinis dermatomiozitas (<i>R. Šileikienė</i>).....	403
7.17.3.	Skleroderma (<i>N. D. Bakšienė</i>).....	405
7.18.	Vaikų vaskulitai (<i>N. D. Bakšienė</i>)	406

7.18.1.	Wegener granulomatozė.....	406	9.7.1.	Naktinis šlapimo nelaikymas (enurezė)	464
7.18.2.	Henoch-Shönlein purpura (hemoraginis vaskulitas)	407	9.7.2.	Dieninis šlapimo nelaikymas	466
7.18.3.	Kavasaki liga	408	9.8.	Inkstų akmenligė (R. Mitkienė).....	468
7.18.4.	Mazginis poliarteritas	408	9.9.	Tubulopatijų klinika ir diferencinė diagnostika (D. Dobilienė).....	471
8.	VIRŠKINIMO SISTEMOS LIGOS	410	9.9.1.	Ligos, pasireiškiančios skeleto anomalijomis ir fizinės raidos atsilikimu	471
8.1.	Vaikų virškinimo sistemos anatominės ir fiziologinės savybės: burna, dantys (L. Labanauskas).....	410	9.9.2.	Ligos, pasireiškiančios poliurija ir polidipsija	474
8.2.	Vaikų virškinimo sistemos anatominės ir fiziologinės savybės: stemplė, skrandis (L. Labanauskas).....	411	9.9.3.	Ligos, pasireiškiančios inkstų akmenlige	475
8.3.	Vaikų virškinimo sistemos anatominės ir fiziologinės savybės: žarnynas, kasa, kepenys (L. Labanauskas).....	412	9.10.	Cistinės inkstų ligos (J. Masalskienė).....	475
8.4.	Sunkios eigos ankstyvosios vaikystės dantų ėduonis (E. Slabšinskienė)	413	9.11.	Ūminis inkstų nepakankamumas (J. Masalskienė).....	477
8.5.	Ūminis gastritas (L. Labanauskas).....	420	9.12.	Lėtinė inkstų liga (J. Masalskienė).....	479
8.6.	Gastroezofaginio reflukso liga (R. Kučinskienė, L. Labanauskas, R. Rokaitė)	422	10. KRAUJO IR ONKOLOGINĖS LIGOS	483	
8.7.	Lėtinis gastritas ir duodenitas (R. Kučinskienė, L. Labanauskas, R. Rokaitė)	424	10.1.	Kraujo sandaros savitumai vaikų amžiuje (G. Rutkauskienė)	483
8.8.	Skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opaligė (R. Kučinskienė, L. Labanauskas, R. Rokaitė)	424	10.2.	Limfadenopatija (R. Kiudalienė).....	484
8.9.	Funkciniai vaikų virškinamojo trakto sutrikimai (R. Kučinskienė).....	425	10.3.	Vaikų anemijos (R. Kiudalienė)	486
8.9.1.	Funkcinė dispepsija.....	426	10.3.1.	Geležies stokos anemija	487
8.9.2.	Dirgliosios žarnos sindromas	426	10.3.2.	Lėtinių ligų anemija	490
8.9.3.	Kūdikų diegliai.....	427	10.4.	Krešėjimo patologija (S. Argustaitė)	491
8.10.	Lėtinis neinfekcinis vaikų viduriavimas (R. Kučinskienė)	428	10.5.	Imuninė trombocitopeninė purpura (G. Rutkauskienė).....	495
8.11.	Malabsorbcijos sindromas (R. Kučinskienė).....	428	10.6.	Hemofilija (G. Rutkauskienė).....	496
8.12.	Celiakija (R. Kučinskienė)	429	10.7.	Onkologinės ligos (E. Ramanauskienė).....	499
8.13.	Uždegiminės žarnyno ligos (R. Kučinskienė)	430	10.7.1.	Ūminė leukemija	499
8.14.	Kepenų ir tulžies takų ligos (R. Kučinskienė)	433	10.7.2.	Navikai	501
8.14.1.	Tulžies pūslės akmenligė	435	10.7.3.	Onkologinių ligų gydymo komplikacijos.....	503
8.14.2.	Žilbero (Gilbert) sindromas.....	437	10.8.	Kraujo komponentai ir jų skyrimo indikacijos (S. Argustaitė).....	505
8.15.	Ūminis kepenų nepakankamumas (R. Kėvalas)	437	10.9.	Hemofagocitinė limfocitocitozė (R. Kiudalienė).....	508
8.16.	Disbiozė (R. Kučinskienė).....	439	11. ENDOKRININĖS SISTEMOS LIGOS.....	510	
8.17.	Pankreatitas (R. Rokaitė).....	440	11.1.	Augimo fiziologija ir sutrikimai (R. T. Preikša)	510
9.	ŠLAPIMO ORGANŲ LIGOS.....	445	11.2.	Lytinis brendimas (R. T. Preikša).....	515
9.1.	Vaikų šlapimo organų sistemos anatomijos ir fiziologijos savitumai, tyrimo metodai (D. Dobilienė)	445	11.3.	Lyties vystymosi fiziologija ir sutrikimai (R. T. Preikša).....	519
9.2.	Izoliuoti šlapimo pokyčiai (J. Masalskienė).....	450	11.4.	Hipopituitarizmas (R. Verkauskienė).....	522
9.3.	Glomerulų ligos (Š. Rudaitis)	452	11.5.	Necukrinis diabetas (R. Verkauskienė).....	525
9.3.1.	Ūminis postreptokokinis glomerulonefritas (ŪPGN)	453	11.6.	Neadekvačios antidiuretinio hormono sekrecijos sindromas (R. Verkauskienė)	528
9.3.2.	Imunoglobulino A nefropatija (IgAN).....	454	11.7.	Cukrinis diabetas (R. Dobrovolskienė)	528
9.3.3.	Membranoproliferacinis glomerulonefritas (MPGN).....	455	11.8.	Hipoglikemija (R. Dobrovolskienė)	543
9.3.4.	Membraninė nefropatija.....	456	11.9.	Vaikų nutukimas (N. Smetanina).....	548
9.3.5.	Greitai progresuojantis glomerulonefritas.....	457	11.10.	Antinksčių ligos (G. Mockevičienė).....	556
9.3.6.	Židininė segmentinė glomerulosklerozė.....	458	11.10.1.	Pirminis antinksčių žievės funkcijos nepakankamumas.....	557
9.4.	Nefrozinis sindromas (J. Masalskienė)	459	11.10.2.	Antrinis ir tretinis antinksčių funkcijos nepakankamumas.....	559
9.5.	Hemolizinis-ureminis sindromas (R. Mitkienė)	460	11.10.3.	Igimta antinksčių žievės hiperplazija.....	561
9.6.	Šlapimo organų infekcija (Š. Rudaitis)	462	11.10.4.	Ūminis antinksčių nepakankamumas – krizė	563
9.7.	Vaikų šlapinimosi sutrikimai (Š. Rudaitis)	464	11.10.5.	Kušingo sindromas.....	563
			11.10.6.	Virilizuojantys ir feminizuojantys antinksčių navikai.....	565
			11.10.7.	Kono sindromas.....	565
			11.10.8.	Feochromocitomos ir paragangliomos.....	565
			11.11.	Skydliaukės ligos (R. Bėrontienė)	567
			11.11.1.	Struma (Gūžys).....	567
			11.11.2.	Hipotirozė.....	568

11.11.3. Tranzityvioji naujagimių hipotirozė (TNH).....	570	13.11.3. Galvos smegenų suspaudimas	712
11.11.4. Vyresnių vaikų hipotirozė	570	13.11.4. Kaukolės kaulų lūžiai	717
11.11.5. Tiroiditai	572	13.12. Spinalinis disrafizmas, arba įskilas stuburas (V. Ragaišis)	719
11.11.6. Hipertirozė	575	13.13. Kraniosinostozės (V. Ragaišis).....	723
11.11.7. Naujagimių tirtoksikozė	578	13.14. Abilitacijos ir vaikų neuroreabilitacijos principai (A. Prasauskienė).....	729
11.11.8. Skydliaukės mazgai	579	13.15. Paliatyvioji pagalba (A. Prasauskienė).....	730
11.12. Kalcis, vitaminas D ir kaulų ligos (E. Jašinskienė)	580		
12. INFEKČINĖS LIGOS	587	14. VAIKŲ CHIRURGIJA	733
12.1. Neaiškios kilmės karščiavimas (R. Kėvalas)	587	14.1. Pilorostenozė (V. Barauskas)	733
12.2. Žarnyno infekcijos (E. Tamulevičienė).....	590	14.2. Stemplės atrezija (A. Kilda).....	734
12.3. Infekcinių žarnyno ligų gydymo principai ir profilaktika (E. Tamulevičienė).....	595	14.3. Įgimta diafragmos išvarža (A. Kilda).....	736
12.4. Meningokokinė infekcija (G. Levinienė).....	598	14.4. Dvylikapirštės žarnos obstrukcija (V. Barauskas).....	738
12.5. Vaikų meningitų ypatumai (E. Tamulevičienė).....	604	14.5. Žarnos atrezija arba stenozė (V. Barauskas).....	739
12.6. Erkių platinamos ligos (E. Tamulevičienė, G. Levinienė).....	609	14.6. Išangės ir tiesiosios žarnos sklaidos ydos (V. Barauskas).....	740
12.6.1. Erkinis encefalitas.....	609	14.7. Žarnyno invaginacija (V. Barauskas).....	744
12.6.2. Laimo liga	612	14.8. Sąauginis žarnų nepraeinamumas (V. Barauskas).....	746
12.7. Difterija (G. Levinienė, E. Tamulevičienė).....	615	14.9. Įgimti priekinės pilvo sienos defektai (omfalocelė ir gastrošizė) (V. Barauskas)	747
12.8. Kokliušas (G. Levinienė, E. Tamulevičienė)	618	14.10. Pilvo sienos išvaržos (bambos, kirkšnies) (V. Barauskas).....	749
12.9. Epideminis parotitas (G. Levinienė, E. Tamulevičienė)	620	14.11. Trynio ir šlapimo latakų sklaidos ydos (V. Barauskas).....	750
12.10. Diferencinė vaikų egzantemų diagnostika (G. Levinienė)	622	14.12. Ūminis hematogeninis osteomielitas (D. Malcius).....	751
12.11. Tymai (G. Levinienė).....	623	14.13. Plaučių empiema (A. Kilda).....	752
12.12. Raudonukė (G. Levinienė)	626	14.14. Naujagimių pūlinės chirurginės ligos: omfalitas, mastitas, flegmona, paraproktitas, osteomielitas (D. Malcius)	754
12.13. Skarlatina (G. Levinienė, E. Tamulevičienė).....	627	14.15. Pūlinės ligos: furunkulas, karbunkulas, pūlinys, flegmona, limfadenitas, landuonis, paraproktitas (D. Malcius)	757
12.14. Kitos egzantemos (G. Levinienė).....	629	14.16. Vidurių užkietėjimas (R. Bagdzevičius).....	760
12.15. Herpetinė (pūslelinės) infekcija (G. Levinienė).....	632	14.17. Išangės ligos (R. Bagdzevičius)	763
12.15.1. Paprastoji pūslelinė (HSV infekcija)	632	14.18. Išmatų nelaikymas (R. Bagdzevičius).....	768
12.15.2. Vėjaraupiai.....	634	14.19. Hiršprungo liga (R. Bagdzevičius).....	770
12.15.3. Infekcinė mononukleozė	637	14.20. Šlaplės anomalijos: hipospadija, epispadija (A. Kilda).....	773
12.15.4. Citomegalo viruso infekcija	639	14.21. Ūminis kapšelio sindromas: sėklidės užsisukimas, sėklidės ataugėlės apsisukimas, orchoepididimitas, sėklidės trauma (D. Malcius)	775
12.15.5. Staigioji egzantema.....	640	14.22. Vaikų hidronefrozė ir ureterohidronefrozė (A. Kilda).....	777
12.16. Helmintozės (E. Tamulevičienė, G. Levinienė)	642	14.23. Apyvarpės ligos: fimozė, parafimozė, sinechijos, balanopostitas (D. Malcius)	779
12.17. Vaikų ŽIV infekcija (E. Tamulevičienė, G. Levinienė).....	643	14.24. Sėklidžių vystymosi anomalijos. Kriptorchizmas (A. Kilda).....	780
12.18. Gripas (M. Marengolcienė, E. Tamulevičienė, G. Levinienė)....	653	14.25. Šlapimo pūslės–šlapimtakių refluksas (D. Malcius)	781
12.19. Vaikų tuberkuliozė (V. Misevičienė)	656	14.26. Nefroblastoma (Vilmsio navikas) (A. Kilda)	782
		14.27. Įgimtos krūtinės ląstos deformacijos (V. Barauskas).....	786
		14.28. Ūminis pilvas (V. Barauskas)	788
		14.29. Ūminis apendicitas (S. Rinkevičius).....	789
		14.30. Peritonitas (S. Rinkevičius).....	793
		14.31. Naujagimių nekrozinis enterokolitas (NEK) (V. Barauskas)...	795
		14.32. Pirminis peritonitas (S. Rinkevičius)	797
		14.33. Žarnyno jersiniozė (S. Rinkevičius)	798
		14.34. Mezadenitas (S. Rinkevičius)	798
		14.35. Kraujavimas iš virškinamojo trakto (V. Barauskas).....	799
		14.36. Minkštųjų audinių gerybiniai navikai: hemangioma, limfangioma, teratoma (V. Barauskas)	800
		14.37. Uždara pilvo ertmės ir krūtinės ląstos organų trauma (V. Barauskas, A. Kilda).....	806
		14.38. Kvėpavimo takų ir virškinamojo trakto svetimkūniai (V. Barauskas, A. Kilda).....	808

3 DALIS

13. NERVŲ SISTEMOS LIGOS.....665

13.1. Vaikų nervų sistemos anatomicinės ir fiziologinės savybės bei ją pažeidžiantys veiksniai (M. Endziniene).....	665
13.2. Neurologinis vaiko tyrimas (J. Laurynaitienė).....	667
13.3. Psichomotorinės raidos sutrikimai (A. Prasauskienė)	678
13.4. Veidinio nervo neuropatija (N. Vaičienė-Magistris).....	680
13.5. Cerebrinis paralyžius (A. Prasauskienė).....	681
13.6. Guillain-Barre sindromas (N. Vaičienė-Magistris)	686
13.7. Epilepsija (M. Endziniene)	687
13.8. Galvos skausmas (N. Vaičienė-Magistris).....	693
13.9. Nervų ir raumenų ligos (N. Vaičienė-Magistris)	697
13.10. Įgytos demielinizuojančios centrinės nervų sistemos ligos (N. Vaičienė-Magistris)	700
13.11. Galvos smegenų traumos (V. Ragaišis).....	703
13.11.1. Galvos smegenų sukrėtimas.....	706
13.11.2. Galvos smegenų kontuzija.....	709

15. TRAUMATOLOGIJA-ORTOPEDIJA 810

15.1. Bendrieji principai (E. Čekanauskas, R. Degliūtė-Muller, J. Gintautienė).....	810
15.2. Stuburo sužalojimai (V. Ragaišis, J. Gintautienė).....	811
15.2.1. Kaklinės stuburo dalies sužalojimai (V. Ragaišis).....	811
15.2.2. Stuburo krūtininės ir juosmeninės dalies sužalojimai (J. Gintautienė).....	818
15.3. Dubens kaulų lūžiai (E. Čekanauskas).....	820
15.4. Šlaunikaulio lūžiai (E. Čekanauskas, R. Degliūtė-Muller, J. Gintautienė).....	822
15.5. Kelio sąnario pažeidimai (R. Gudas).....	827
15.6. Vaikų sąnario kremzlės sužalojimai (R. Gudas).....	835
15.7. Blauzdos kaulų lūžiai (E. Čekanauskas).....	840
15.8. Pėdos kaulų lūžiai (E. Čekanauskas).....	845
15.9. Raktikaulio lūžiai (E. Čekanauskas).....	848
15.10. Žastikaulio lūžiai (E. Čekanauskas).....	850
15.11. Dilbio kaulų lūžiai (R. Degliūtė-Muller).....	861
15.12. Plaštakos kaulų lūžiai (R. Degliūtė-Muller).....	867
15.13. Terminiai sužalojimai (M. Gružauskas).....	873
15.13.1. Nudegimai.....	873
15.13.2. Nušalimai.....	877
15.14. Ortopedinės ligos (R. Degliūtė-Muller).....	878
15.14.1. Klubų sąnarių displazija (R. Degliūtė-Muller).....	878
15.14.2. Kreivakaklystė (R. Degliūtė-Muller).....	882
15.14.3. Pėdų deformacijos (J. Gintautienė).....	882
15.14.4. Osteochondropatijos (E. Čekanauskas).....	888
15.14.5. Jaunatvinė šlaunikaulio galvos epifizeolizė (E. Čekanauskas).....	894
15.14.6. Skoliozė (J. Gintautienė).....	897

16. VAIKŲ PSICHIATRIJA 901

16.1. Vaikų psichinės sveikatos įvertinimas (D. Leskauskas).....	901
16.2. Specifiniai tarimo ir kalbos raidos sutrikimai (D. Leskauskas).....	905
16.3. Specifiniai mokymosi gebėjimų raidos sutrikimai (D. Leskauskas).....	906
16.4. Specifinis judesių raidos sutrikimas (D. Leskauskas).....	907
16.5. Vaikystės autizmas ir Aspergerio sindromas (D. Leskauskas).....	908
16.6. Elgesio sutrikimai (D. Leskauskas).....	911
16.7. Hiperkineziniai sutrikimai (D. Leskauskas).....	913

16.8. Valgymo sutrikimai vaikystėje ir paauglystėje (D. Leskauskas).....	915
16.9. Ankstyvosios pradžios šizofrenija (D. Leskauskas).....	919
16.10. Vaikų delyras (D. Leskauskas).....	921
16.11. Vaikų ir paauglių, vartojančių psichoaktyvias medžiagas, psichikos ir elgesio sutrikimai (K. Dambrauskienė).....	922
16.12. Problemiškas interneto naudojimas (D. Klimavičius).....	925
16.13. Somatoforminiai sutrikimai (K. Dambrauskienė).....	927
16.14. Ūminės vaikų ir paauglių psichikos sutrikimų būklės (K. Dambrauskienė).....	930
16.15. Tikai (K. Dambrauskienė).....	935
16.16. Vaikų ir paauglių depresija (D. Klimavičius).....	937
16.17. Vaikų ir paauglių nerimo sutrikimai (D. Klimavičius).....	939
16.18. Neorganinė enurezė (D. Klimavičius).....	941
16.19. Neorganinė enkoprezė (D. Klimavičius).....	943

17. GENETINĖS LIGOS 945

17.1. Genetinė konsultacija ir geninių ligų klasifikacija (V. Ašmonienė).....	945
17.2. Paveldimumo tipai (V. Ašmonienė).....	945
17.3. Sindromologija (V. Ašmonienė).....	945
17.4. Chromosominės ligos (I. Pocevičienė, V. Ašmonienė).....	949
17.5. Genetinės ligos (V. Ašmonienė).....	950
17.5.1. Marfan sindromas (V. Ašmonienė).....	950
17.5.2. Skeleto anomalijos (O. Liaugaudienė).....	952
17.5.3. Paveldimos medžiagų apykaitos ligos (V. Ašmonienė).....	952
17.5.4. Hipoglikemija (V. Ašmonienė).....	961
17.5.5. Metabolinė acidozė (V. Ašmonienė).....	961
17.5.6. Laktatai (V. Ašmonienė).....	962
17.5.7. Hiperamonemija (V. Ašmonienė).....	962
17.5.8. Paveldima Leber regos nervo neuropatija (V. Ašmonienė).....	963
17.5.9. Alkoholinės fetopatijos sindromas (I. Pocevičienė).....	964
17.6. Genetinės diagnostikos principai (S. Žėkienė, D. Medelinskienė).....	965
17.6.1. Citogenetiniai tyrimai.....	966
17.6.2. Molekuliniai citogenetiniai tyrimai.....	971
17.6.3. Molekuliniai genetiniai tyrimai.....	971
17.6.4. Pagrindiniai molekuliniai genetiniai metodai, jų principai.....	973

LITERATŪRA xix